

КЛАСИФІКАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Волосатова М. М., магістрант

Науковий керівник: Юшкевич О. О., к. е. н., доц.

Житомирський державний технологічний університет

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств постійного удосконалення системи управління підприємством, пошуку нових способів організації виробництва. Одним з сучасних методів управління є процесно-орієнтований підхід, який розглядає діяльність підприємства як сукупність взаємопов'язаних процесів, що дозволяють покращити ефективність діяльності підприємства та забезпечити конкурентоспроможність продукції. При використанні процесно-орієнтованого підходу постає необхідність в класифікації бізнес-процесів відповідно до специфіки діяльності кожного окремого підприємства.

Дослідженню теоретичних та методологічних аспектів сутності бізнес-процесів та їх класифікації присвячені роботи таких вчених як: Л.І. Чорнобай, О.І. Дума, С. Урба, О.В. Нищенко, О.А. Лисенко, Б.М. Андрушків, Л.М. Мельник та ін. Наразі в економічній літературі існує велика кількість класифікаційних ознак бізнес-процесів, нами зокрема було виявлено близько 20, проте деякі з них є подібними за своєю суттю та видами. Ми вважаємо, не доцільним так деталізувати ознаки, оскільки це ускладнює дослідження бізнес-процесів на підприємстві.

Під поняттям «бізнес процес» розуміємо комплекс взаємозалежних та пов'язаних між собою дій, що мають вхід та вихід, метою реалізації яких є перетворення вхідних ресурсів у вихідний продукт, що задовольняє вимогам споживачів. Оскільки сукупність бізнес процесів на кожному підприємстві має свої особливості, їх слід враховувати при визначенні класифікаційних ознак. Тому пропонуємо найбільш оптимальну на наш погляд класифікацію бізнес-процесів, що представлена в табл. 1.

Найбільш широкого використання в практиці набула класифікація бізнес-процесів за ознакою призначення, відповідно до якої бізнес-процеси поділяються на [3, с. 174]:

– *основні бізнес-процеси*, що орієнтовані на виробництво товарів або надання послуг, які задовольняють вимогам споживачів і тому забезпечують отримання очікуваного результату від господарської діяльності;

Таблиця 1 – Класифікація бізнес-процесів за ознаками і видами процесів

№ п/п	Ознаки класифікації	Види процесів
1	За ознакою часу	<ul style="list-style-type: none"> – безперервні; – періодичні; – одноразові.
2	По відношенню до підприємства	<ul style="list-style-type: none"> – внутрішні; – зовнішні.
3	За призначенням	<ul style="list-style-type: none"> – основні; – допоміжні; – процеси розвитку; – процеси управління.
4	За рівнем складності	<ul style="list-style-type: none"> – прості (монопроцеси); – зв'язані (монопроцеси, виконання яких пов'язане між собою відповідно до певного алгоритму) – складні (макропроцеси, що складаються з низки простих процесів).
5	За ступенем впливу на результати діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – ключові; – критичні або ризикові.
6	За структурою взаємодії	<ul style="list-style-type: none"> – індивідуальні; – міжфункціональні; – горизонтальні; – вертикальні; – інтегровані.
7	За функціональною ознакою	<ul style="list-style-type: none"> – процес дослідження ринку; – процес розробки стратегії; – процес виробництва продукції; – процес реалізації продукції; – процес постачання ресурсів; – процес виробництва і постачання для підприємств, орієнтованих на сервіс; – процес фінансових розрахунків; – управління людськими ресурсами; – управління інформаційними ресурсами; – управління фінансовими і матеріальними ресурсами; – управління програмою роботи з навколишнім середовищем; – управління зовнішніми зв'язками; – управління покращанням і змінами.
8.	За рівнем ієрархії	<ul style="list-style-type: none"> – процеси вищого рівня управління; – процеси середнього рівня управління (підпроцеси); – процеси нижнього рівня управління (операції).

Джерело: узагальнено автором за джерелами [1, с. 193-194; 2, с.130; 3, с.174-179]

– *допоміжні бізнес-процеси* - призначені для забезпечення основних процесів необхідними ресурсами, через сформовану на підприємстві інфраструктуру;

– *бізнес-процеси розвитку* - процеси удосконалення виробництва товару (надання послуги), розвитку технологій, модифікації обладнання, а також інноваційні процеси;

– *бізнес-процеси управління* - це процеси, що охоплюють весь комплекс функцій управління на рівні підприємства в цілому та кожного бізнес-процесу зокрема.

Таким чином, розвиток класифікації бізнес-процесів підприємства, їх систематизація сприяють удосконаленню понятійного апарату теорії процесного управління, виступають важливим теоретичним підґрунтям для їх моделювання й запровадження процесного підходу в практику діяльності підприємств. Вважаємо, що систематизація та дослідження бізнес-процесів підприємства повинна враховувати не тільки їх класифікацію за призначенням, а також за ознаками виміру часу, координації (взаємодії) та рівнем ієрархії.

Розуміння комплексу бізнес-процесів є передумовою ефективного управління підприємством, що орієнтоване на результат і здатне забезпечити ефективність діяльності та посилити конкурентні переваги на ринку.

Література.

1. Лисенко О.А. Класифікація бізнес-процесів на промислових підприємствах: теоретичні аспекти / О.А. Лисенко // Часопис Хмельницького університету управління та права. Університетські наукові записки. – 2013. - №2 (46). – С.190-197

2. Нищенко О.В. Підходи до визначення та класифікації бізнес-процесів виробничого підприємства / О.В. Нищенко // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 20 (5). – 2015. – С. 127-131

3. Чернобай Л. І. Бізнес-процеси підприємства: класифікація та структурно-ієрархічна модель [Текст] / Л.І. Чернобай, О.І. Дума // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничополіграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”.– 2015. – Том 22. – № 2. – С. 171-182.